

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 245. szám.

Szerda, október 28.

A megoldás útján.

— Politikai munkatársunktól. —

Nagybecskerek, október 28.

Ugy a kilences bizottság programja, mint Tisza István gróf módosításai ebben a pillanatban még ismeretlenek.

Mindössze annyit lehet Tisza István gróf szavaiból konstatálni, hogy a módosítások lényegtelenek s e módosításokkal a kilences bizottság programjából csak a felségjogoknak inkább deklamatorius, mint deklaratorius fejtegetése esnek ki, míg a valóságos nemzeti vívmányok, melyeket elérni a nemzet törekedett, s melyeket a korona már rég megadott, benne maradtak a programban.

Most e megváltoztatott program alapján akarja Tisza István gróf a kabinet-alakítást és a kormányt átvenni.

Kétségtelen, hogy a helyzet reá nézve most egészen más lett, mint volt akkor júniusban, mert most a szabadelvű párt legnagyobb részében is végbement a belátásnak az a megfizetése, melyet akkor nem lehetett véghez vinni ama magas nyomás alatt, melyet gyakoroltak.

Tisza István gróf tehát jókora kíséretre talál, mely épen ama változtatások után, melyeket a kilences bizottság programja vett, belátja, hogy csak e program megváltoztatott alapján lehet a békét a koronával fenntartani, az országban helyreállítani. A legnehezebb válság tehát nem fenyeget többé, hogy veszedelmét szétterjeszti Magyarország felett.

A kérdés most az, hogy magában a pártban nem állunk-e válság előtt, mert a programnak éppen azt a részét kapcsolják ki, melynek bevetését a szabadelvűpárt egy töredéke követelte. Ez azonban már nehezen fog az országban nagyobb megrendüléseket okozni, még akkor sem, ha a szabadelvűpárt visszatérne ahhoz az

egységes összetételhez, melylyel az ismert fuzió előtt birt. Különbben még az is nagy kérdés, vajjon, ha már bizonyos elégedetlen elemek exodusra csakugyan megtörténnek, nagyszámu lesz-e ez az exodus.

Bármint legyen a dolog sora, harc nélkül nem fog menni, mert az ellenzék nem fogja magát önkénynt legyőzöttnek adni, nem fogja önkénynt azt a vallomást tenni, hogy eddigi akciója könnyelmű és veszedelmes volt. De győzelmesen csak egy szoroson összetartó, meggyőződéséhez hű, odaadással teljes szabadelvű párttal lehet végig küzdeni a harcot. Ha ez a párt megvan, akkor nincs kétség, hogy a siker az ő, és okos, erélyes, de egyszersmind mértékletes vezére, Tisza István gróf részén lesz.

Ha azonban ez a párt nem lenne meg kielégítő mértékben és kielégítő odaadással, akkor vereség fenyegeti a magyar liberalizmust és ezzel — sajnos! — a magyar nép nemzeti fejlődését.

L. L.

Főhívás a magyar nemzethez. A mai postával „Országos központi bizottság” aláírással terjedelmes plakátot kaptunk, melyen főhívják a magyar nemzetet, hogy szavazás útján nyilatkozzék: vajjon a szabadelvű pártot támogatja-e a katonai kérdésekben vagy pedig az ellenzékét? A plakát, miután hosszan fejtegeti a napirenden levő kérdéseket, tizenkét pontba foglalt utasítást is ad arra, hogy a szavazás hogyan történjék: nyolc nap alatt jelentkezze mindenki a község vagy a város elöljáróságánál, adja be a szavazatát, s az eredményt az elöljáróságok az alispán útján közölik a képviselőházzal.

A plakátot nem vehetjük komolyan s minden további kommentár nélkül közöljük itt a rá vonatkozó következő felhívatalos jelentést:

A mai lapok „Felhívás a magyar nemzethez” című terjedelmes manifestumfelét közölnek, melyet itt-ott Khuen-Héderváry Károly gróf

miniszterelnök nevével hoznak kapcsolatba. A M. T. I. felhatalmaztatott annak a kijelentésére, hogy a miniszterelnök teljesen távol áll ezen ügytől és csak a mai lapokból értesült ilyen manifestum létezéséről.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggel 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— Az 5-ik honvédezred új parancsnoka. A katonaság rendeleti közlönye szerint a király elrendelte Kotányi Henrik ezredesnek, a szegedi 5. honvéd gyalogezred parancsnokának, mint betegnek, szolgálati állása alól való felmentését és Petőcz János gyulai 2. honvéd gyalogezredbeli, várakozási illetékekkel szabadságot és az újabb felülvizsgálat alkalmával szolgálatképesnek osztályozott alezredest, a tényleges szolgálati állományba való fölvétele mellett, a szegedi 5. honvéd gyalogezred parancsnokává nevezte ki.

— A második gör. kei. plebánosi állás. A helybeli gör. kei. szerb „Monasztir” templomnál eddigelő üresedésben volt második plebánosi állást jövő hó 1-én, vasárnap fogják választás útján betölteni. A választás d. e. 10 órakor kezdődik, annak vezetésével pedig dr. Panics Mladen hitközségi elnököt bízták meg. A választásnál a szentszéket Sztraity György itteni gör. kei. esperes fogja képviselni. Az állásra eddig a következők nyújtották be pályázatukat: Vuics Maxa kismargitai plebános, Moity Dragutin párdányi, Mihajlovics D. szredistyei, Nikolin Vlada ó-moldovai, Brankovics N. aradi, Mility Pál szerbíttebei és Davidovics N. pancsovai gör. kei. lelkész, továbbá Nikolics D. teológus. A tegnap megtartott próbaszavazás alkalmával Moity D. 51, Vuics 13, Nikolin, Mility és Mihajlovics pedig 2-2 szavazatot kapott, a miből azonban egyáltalán nem lehet következtetni a választás eredményére, mert az összes szavazatok száma 144 s a próbaszavazásnál csak 70 szavazatot adtak le.

— Mit lehet árulni Mindenszentek napján. A folyó évben Mindenszentek ünnepe vasárnapra

A „TORONTÁL” tárcája.

Fadrusz János.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Írta: Deresty György Miklós.

Tehát meghaltál te is. A romboló szél ki-döntötte a tölgycet. A nagyot és hatalmasat... Ki hitte volna?... Ily korán, tele tetterővel párosult ambícióval... Ravatalod most virágok fedik, melyek mindegyikében ott a disz, a babér.

Ki hitte volna? Ilyen korán!...

Mikor az ezredévet követő esztendő június havának 8. napján, szülővárosodban nagy alkotásod leleplezése alkalmából megírtam legelső művészi életrajzodat, nem hittem, hogy ime: ma, mielőtt a kassai Rákóczi-szobrot, Kossuth Lajos szobrát, a nagyok nagyjának szobrát vésőd be nem fejezi, az önkéntelenül kihull kezeid-ből...

S azon a felejthetetlen ünnepnapon, midőn öreg királyunk s az egész dynasztia, az egész magyarfőnemesség, az egész ország küldöttei előtt mutatták be nagy művedet: a „koronázó emlékszobrot”, azt, melyet szülővárosod intező köreinek s tenmagadnak minden-kori tiltakozása dacára igen sokan honfitársaink közül is és még ma is tévesen Mária Terézia szobornak neveznek, s a melylyel művészi hiru-vedet megalapítva, halhatatlanságot vívtál ki ma-gadnak, ki merete volna csak sejteni is, hogy még egy évtized sem mulik el, s az a nagy művész, az az erős ember, kinek homlokát a művészet glória-fénye egyszerre körülövezte — csak ércben és nem életben lesz köztünk, mert ime: halhatatlan lelke porhüvelyéből kivált s az örökkévalóságba költözött...

... Oda, a — Muzsához, mely neked szülőanyád.

A dicsőség és halhatatlanság eme napjaiban mikor ifju szívem hevesebben dobogott, osztoz-kodva örömedben annak láttára, hogy mily nagy érdeklődéssel olvasta királyunk abban a díszes füzetben megjelent képed alatt gyenge tollammal megírt első életrajzodat, nem hittem volna, nem, soha, hogy ma: siratni, bucsuztatni és temetni foglak.

Nem hittem volna, hogy a pozsonyi koronázó emlék s a kolozsvári Mátyás király szobor után nem következik legalább még egy ily hatalmas!

Pedig következik s az is a — Tied! A halhatatlan művésze.

Ezt azonban más vésője fogja — Neked faragni...

Addig is — nyugodj békében! Isten veled!

* * *

A budai Naphegy-utca 1. száma alatt épült műterem, a melyben sok honi s külföldi nagy férfiu s tudós megfordult, ez a műterem Fadrusz Jánosé.

Az óriási műterem üres. Halálos csend mindenütt...

Mintha sohasem jártak volna itt emberek... Mintha — pedig még nem is oly rég volt — nem ebben a nagy teremben állott volna a második nagy mű: Mátyás király lovasszobra s mellette a nagy mester, körülötte írók, újságírók s tudósok, csodálattal tekintvén az alkotást s figyelve a mesternek magyarázó szavaira.

A nagy mű ott díszleg Kolozsvár legszebb terén, művészi alkotója pedig immár pihen...! Elfáradt! Pedig őt mindenki fáradhatlannak ismerte.

És tényleg sokat is kellett fáradnia annak

a jámbor pozsonyi lakatos inasnak, míg a lakatos műhelyt a szobrász műtermével felecsérelhette.

Nagy és hatalmas ember volt! Nemesnek alkotásaira, de termetre nézve is.

Es amilyen nagy és hatalmas volt alkotásai-ban, olyan szerény megnyilatkozásai-ban; mint az igazi nagy emberek lenni szoktak.

Szerény a végletekig. Jövő tavasszal lesz nyolc éve, hogy megismerkedtünk szülővárosában: Pozsonyban, mely oly nagyon büszke reá!

Hatalmas termete mellett feltűnt óriási homloka, amit életrajzában nem hagyhattam figyelmen kívül.

Szép nagy fekete szemekben örökös tűz lángolt, de emellett oly kielégítően vágy tükröződött azokban vissza, amely csak a fanatikus hívőt, vagy a rendkívül sóvárgót jellemzi.

És tényleg úgy is volt. Nagy gondolat képezte az ő vágyát...

Mikor a koronázó emlékszobrot átadta, mikor a király ordót adott és kezet nyújtott a nagy alkotónak, már merészebben lélegzett fel a szegény s bizalmasan el is mondta lelki vágyát, mely alkalommal a művész mellett a lángoló hazafi szívét is megtanultam ismerni.

A turini remetének szobrát csinálta ő már előre, mindig ezen tűnődött s ez lette volna vágyának kielégítése, ha úgy sikerült volna, mint azt ő merész költői fantáziájában előre képzelte...

Es hogy így is sikerült volna, alkotásai után mi kétség sem férhet hozzá.

De, „ember tervez, Isten végez” — s e végzet nekünk. Különösen a mai siralmas időkben, kettős csapásként jelentkezett, elvesztvén a nagy művész mellett a hazafit, kinek neve a magyar képzőművészet történetében a halhatatlanságot kivívta s emléke örökké élni fog.

esvén, a siroknak ezen ünneppon országos szerte szokásos földszitására való tekintettel a kereskedelmi miniszter folyó évi 67.496. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a folyó évi november hó 1 re eső vasárnapon virágok, koszorúk, gyertyák, mécsek és sirok díszítéséhez szükséges egyéb tárgyak az egész napon át akadálytalanul árusíthatók és szállíthatók legyenek. A sirok díszítéséhez nem használt tárgyak árusítása folyó évi november hó 1-én önként érhetőleg ugyanazon korlátozás alá esik, mint más vasárnapokon.

— **A kikötés eltörlése.** Mint Bécsből jelentik, egy a közös hadsereg rendeleti közlönyében foglalt legmagasabb elhatározás november 15-től fogva megszünteti a kikötést és guzsbakötést, mint önálló büntetést és úgy is, mint súlyosbító fegyelmi büntetést közönségesen béke idejére. Nevezett büntetések különben való végrehajtására nézve szabályokat állapítottak meg, melyek különösen kötelességgé tétetik, hogy a büntetés végrehajtása ne történhessen az egészséget veszélyeztető módon.

— **Háziiparosok figyelmébe.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara közli a kerületbeli háziiparosokkal, hogy a József főhercegszanaszatórium-egyesület Budapesten házi- és népipari kiállítást rendez. A kiállítás rendezésének vezetése a kiállítási irodára (Budapest, VIII., Sándor-utca régi képviselőház épületében) bízott, mely a kiállítást érdeklő ügyekben készséggel nyújt felvilágosítást. Az érdeklődők tájékoztatására szolgáljanak a következők: A kiállítás f. évi december hó 1-én nyílik meg és az arra szánt tárgyak után a m. kir. államvasutak az oda- és az esetleges visszazállításánál 50%-os díjmérséklést engedélyez. A kiállítási helyet a kiállítók ingyen kapják, valamint a kiállított tárgyak őrzéséről is a rendezőség gondoskodik, de szabadságában áll a kiállítónak e célból megbízottat küldeni. A kiállításán eladott tárgyak vételárának 10%-át a rendező-egyesület alapítókéje javára levonja.

— **A Meteor az időről.** A „Meteor“ október végének időjárásáról a következőket írja: Október 28-án, vagy 29-én fordul felénk a napnak az a nagy foltja, amely az október elején beköszöntött meleg napok: előidézte. Ha ez a csoport folt eddig nem ment tönkre, vagy nem tömörült, az esetben október utolsó napjain melegek lesznek. Ha azonban az történt — ami nem valószínű — akkor a hónap vége erősen szeles, viharos és hideg lesz. Az október 31-diki csomópont meleg jelleg mellett nagyobb esőt, hideg jelleg mellett pedig erős havazást hoz. Az átforduló folt szétszórt vagy tömör alakjából mindenki előre meg tudhatja, hogy havat kapunk-e avagy esőt.

— **Éjjeli csendháborítások.** A közönség köréből több panasz érkezik, hogy a város éjjeli csendje és rendje nem részesül kellő ellenőrzésben és igen gyakori az eset, hogy az utcákat duhajmulatok lármája tölti el és ugyszólván folytonosan háborítják a lakosságot éjjeli nyugalalmában. Súlyosbítja az éjjeli csendháborítást az, hogy a duhajkodók egyes helyeken vad kedvükben még az ablakokat is beverik s ezzel nemcsak éjjeli nyugalalmában zavarják meg a lakosságot de még anyagi kárt is szenvednek. A panaszok, mindenestre megszívlelésre méltók s ezért ajánljuk a rendőrség figyelmébe.

— **Felfüggesztett törvényszéki bíró.** A temesvári kir. törvényszéknek nagy szenzációja van. Mint ugyanis onnan írják, Salacz Béla kir. törvényszéki elnök állásától felfüggesztette Csizsár Béla kir. törvényszéki bírót, a kirel kiderült, hogy régi bírói letéteket szabálytalanul kiutalványozott az általa kirendelt dr. Dobrov Ede ügygondnok kezeihez. Csizsár Béla törvényszéki bíró vizsgálása úgy derült ki, hogy feltűnt a pénzügyigazgatóság közegeinek, miszerint Csizsár a kir. adóhivatalban őrzött számos és jobbra kézpénzbeli letéteket egy végzéssel utalta ki az ügygondnoknak. Dragonescu Dömjén kir. tanácsos, pénzügyigazgató erre a körülményre nyomban figyelmeztette a törvényszék elnökét, aki haladéktalanul szigorú vizsgálatot indított meg. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy Csizsár az ismeretlen tartózkodású jogosultakat megillető bírói letétekre vonatkozólag határozottan előírt hirdetményi eljárást önkényleg mellőzte, a neki kiosztott és egyes bírói elintézés elé utalt letéti ügyekben és számos esetben ügygondnokot rendelt dr. Dobrov Ede helybeli ügyvéd személyében, kinek kezéhez az ismeretlen jogosultakat, esetleg pedig a kincstárt illető letéteket kiutalta, azzal, hogy három hónap mulva az ismeretlen tartózkodású jogosultaknak kifizetett összegekről a nyugtákat mutassa be, a ki nem fizetett összeget pedig helyezze vissza az adóhivatalba. A temesvári jelentése szerint az ily módon kiutalt összegek közel ötvenezer koronát tesznek ki. Az elszámolás határideje már a múlt hó végével lejárt és most dr. Dobrov Ede ügyvéd felszólította, hogy záros határidő alatt az összegekről számoljon be. Ha ez a jelzett időben meg nem történik, ellene is hivatalból megindítják az eljárást. Csizsár Béla törvényszéki bíró felfüggesztésének híre városzerte, különösen bírói és

ügyvédi körökben óriási szenzációt keltett, nemkülönben sokat beszélnek a dr. Dobrov ez ügyben szerepléséről is.

— **Kutbafult gyermek.** Halálos végű szerencsétlenség híret jelentik nekünk Ujaradról. Pless János ujaradi gazda két éves fiacskája tegnap a ház udvarán lévő kutba esett és belefult. Hír szerint Plesséknek ez már a második gyermekük, aki a kutban lelte halálát. A szülők ellen gondatlanság vétsége miatt megindították a vizsgálatot.

— **A sertésvész.** Fülep György városi állatorvos jelentése szerint Nagybecskereken a multkor szörványos sertésvész most megszünt s az elrendelt sertészárlat a holnapi naptól kezdve megszűnik. A hasított körmű állatok azonban még most lesznek a hetivásárra felhajthatók, mert a környéken a száj- és körömfájás még mindig pusztít.

— **Gépszek vizsgálója.** A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgálatát a Temesvárot szervezett bizottság 1903. évi november hó 7-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében tartja meg. A szabályszerűen felszerelt kérvényeket m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (Józsefváros, Hunyadi-ut 23. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon kell be nyújtani.

— **Uj személydijszabás.** Mint a Máv. igazgatóság közli, a Zolyombreznó—Brezsnóbánya—Tiszolci helyi érdekű vasuton a breznóbánya—küllváros—vereskői vonal megnyitása napján új személydijszabás lép életbe. Az új díjzabás, melylyel az 1900. évi december hó 1-én életbe lépett díjzabás érvényen kívül helyeztetik, a magyar királyi államvasutak díjzabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. szám) 20 fillérért kapható.

— **Vásárok.** Makón az Erzsébeti országos vásárt november hó 14., 15. és 16-án fogják megtartani, még pedig oly módon, hogy az első napon állatvásár, az utolsó két napon pedig kirakóvásár lesz, a melyre az árúk kirakását csak az iparigazolvány előmutatásával engedik meg. A sertések felhajtsa tilos.

Temes-Rékáson október 31-én és november 1-én tartanak országos vásárt, a melyre vesztmentes területről mindenféle állat felhajtható.

— **A feláru vasuti jegyek.** A feláru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok az 1904. évre idejekorán leendő érvényesítésük végett a magyar királyi államvasutak igazgatóságához (VI. ker. Andrassy-ut 73—75. sz.) már f. évi október hó 20-ától kezdődőleg beküldhetők, azok az igényjogosultak pedig, kik a f. évben ily igazolvány birtokában nincsenek, de ilyet az 1904. évre váltani kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fenti időponttól kezdve kérelmezhetik. Nehogy tehát az igazolványok érvényesítése, illetve az utak kiállítása körül késedelem merüljön fel: figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az érvényesítés készköltségét, illetve az új igazolványok kiállítását az előirt módon mielőbb kérelmezzék. A nyugdíjasok lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által nyugdíjas minőségüket és azt, hogy díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek, folyamodványaikon igazoltni tartoznak.

Irodalom.

* **X. Károlyról** megemlékezvén a francia forradalom történetének bevezetésében, Carlyle mulatságosan leírja, mily szerepet játszott a herceg mint divathős 1789 előtt. Akkor a szűk nadrág volt divatban s két szolgának kellett ő fenségét az elegáns ruhadarabba belesegíteni. A középkornak egész nagyszerűsége, hite és babonája megújult, mikor az elegáns öreg urat Rheimsban megkoronázták. Egyenesen gunyt üttek belőle, hogy érintésével akarta gyógyítani a görvélveseket. Béranger eleven, csipdeső költészetének kapóra jött ez a korába nem illő király. Hiába fosztották meg állásától, hiába zárták el versei miatt, a visszavarázolt középkor cimerjeivel és tömjénezésével Voltaire félelmet szellemét. Béranger körül az ifju romantikus iskolának nagytehetségű hősei küzdenek: Hugo Victor, Lamartine, Sainte-Beuve, Balzac. A népies, a titokzatos és rémes akkor vonult be a francia irodalomba, melynek addig a mérsékelt szenvedély és józan okoskodás voltak jellemző vonásai. Elmélyült az egész nemzeti élet. Lassanként eltűnik a frivolitás és a könnyű érzékiség, a mely a XVIII. század legnagyobb íróiban is megvolt. A két párt harca becsületesebbé és erkölcsösebbé tette nemcsak a közéletet, hanem a magánéletet is. Erről a korról szól a Nagy Képes Világtörténetnek most megjelent 199. füzet. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetem tanár, ki egyuttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

* **Telekkönyvi Mintatár.** Szakkönyv régen részesült akkora tetszésben s régen örvendett oly gyors elterjedésnek, mint a Telekkönyvi Tisztviselők Országos Egyesületének kiadásában megjelent Sági, Vajda-féle „Telekkönyvi Mintatár”. Ez a kitűnő könyv rövid idő után második kiadásban jelenik meg, melyet Sági János javított és jelentékenyen bővített. A munka 2 kötet, mintegy 62 iv, 1000 oldal. Az első kötet könyv, a második kötet pedig 450 bejegyzést tartalmazó hű utáztatu telekkönyvi minták keresztmetszete alatt. Az első kötet a bejegyzéseket magyarázza, tartalmazza a telekkönyvi rendtartást. Ennek szövegében hivatkoznak a telekkönyvi minták bejegyzéseire úgy, hogy a rendtartás elvont, elméleti része az olvasó előtt megelevenedik, az elmélettről egyidőben átvezetik a gyakorlati tételre. A könyv tárgyalja a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését könnyed népszerű modorban. Az ide vonatkozó szövevényes négy törvény egyszerű bemutatása helyett, ügyes iránylyal azoknak érthetőbbé, ismertebbé tételére, az eljárásban rejlő előnyök nagyobb arányu kiaknázására törekszik. Számos telekkönyvi kérvény- és okiratmintát mutat be, melyek nagy feltűnést keltettek, mert szakítottak az eddig ismert minták hosszadalmasságaival, fölsőleges sallangoktól hemzsegő kitételeivel. A könyv mindazt tartalmazza, amit igazságügyi tisztviselőnek, községi jegyzőnek, közjegyzőnek, ügyvédnek, pénzügyi tisztviselőnek és a joghallgató ifjuságoknak telekkönyvi szempontokból tudni kell. A könyv tartalmával, irányával, terjedelmével, rendkívül izlées kiállításával a telekkönyvi irodalomban egyedül áll. A két vaskos kötet előfizetési ára 8 korona, diszkötésben 10 korona. A második kiadás jogát az Országos központi községi nyomda részvénytársaság (Budapest, VI., Váci-körút 61.) szerezte meg. Ide kell küldeni az előfizetési pénzeket. Az ország minden részéből érkezett elismerő levelek mellett az igazságügyminiszterium a könyvet kedvező véleménynyel látta el, ennek alapján a belügyminiszterium a pártolásra ajánlotta.

Közgazdaság.

□ **Állatbetegségek.** A földmivelésügyi miniszterium közlése szerint Torontálvármegye területén a következő állatbetegségek észleltettek a legutóbbi időben:

Lépfene:

törökbecsei j. Tarras 1 l.

Vesztettség:

nagyszentmiklósi j. Kisteremia 1 u.,
zsombolyai j. Czernya 1 u.,
Nagybecskerek v. 1 u.

Takonykór és bőrféreg:

antalfalvi j. Tomasovác 1 u.,
csenei j. Csátad 1 u.,
módosi j. Módos 1 u.,
nagykikindai j. Mokrin 1 u.,
párdányi j. Csebza 1 m., Dinyás 1 u.,
törökbecsei j. Melence 1 u.,
törökkanizsai j. Szerbkeresztur 1 t.

Ragadós száj- és körömfájás:

bánlaki j. Györgyháza 3 u., Kanak 7 u., Karácsony-
liget 6 u.,
csenei j. Horvátkécsa 2 u., Klári 14 u., Öregfalu
1 p., Románkécsa 3 u.,
módosi j. Bóka 1 l., Gád 2 u., Gyér 1 p., Módos
1 u., Togyér 7 u., Szerbneuzina 1 u.,
nagybecskerek j. Ernesztháza 6 u., Lázárföld 1 u.,
Perlasz 1 l.,
nagykikindai j. Mokrin 1 u., Szaján 19 u., Tisza-
hegyes 1 l.,
nagyszentmiklósi j. Valkány 13 u.,
párdányi j. Dinyás 2 l., Ótelek 1 u., Szerbtebe
35 u.,
törökbecsei j. Tarras 1 l.,
törökkanizsai j. Szerbkeresztur 11 u.,
zsombolyai j. Károlyliget 15 u., Kiskomlós 3 u.,
Zsombolya 1 u.,
Nagykikinda v. 3 u.

Juhhimlő:

csenei j. Német 1 l.
pancsovai j. Almás 1 u.

Ivarszervi hólyagos kiütés:

csenei j. Kisjéce 2 u.

Rühkór:

antalfalvi j. Antalfalva 2 u. ló, Farkasd 1 u. ló,
Jarkovác 7 u. ló, Lajosfalva 9 u. ló,
Ozora 1 u. ló, Tomasovác 5 u. ló,
Torontálsziget 1 u. ló,
csenei j. Német 1 u. ló, Öregfalu 3 u. ló, Tamás-
falva 3 u. ló,
párdányi j. Szerbtebe 1 u. ló.,
törökkanizsai j. Deszk 4 u. ló.,
Nagybecskerek v. 1 u. ló.

Sertésorbánc:

csenei j. Horvátkécsa 1 m.

Sertésvész:

bánlaki j. Karácsonyliget 3 u.,
csenei j. Csátad 2 u.,

módosi j. Horvátneuzina 7 u., Módos 5 u., Surján 7 u., nagybecskereki j. Klekk 9 u., Lázárföld 19 u., Lukácsfalva 1 p., Tótaradác 1 t., nagykikindai j. Szaján 3 u., Tiszahegyes 10 u., nagyszentmiklósi j. Szerbnagyszentmiklós 1 u., párdányi j. Csebzsa 1 u., perjamosi j. Sáralfalva 1 t., törökbecsei j. Törökbecse 1 u., zombolyai j. Kiskomlós 7 u., Magyarcernya 2 u., Tóba 1 p., Nagybecskerek v. 1 u.

TÁVIRATOK.

A válság.

A kilences bizottság megállapodásai.

Budapest, október 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Egyes lapoknak azok a hírei, mintha a kilences bizottság tegnapi ülésén nézeteltérések merültek volna fel, sőt szakítás is történt volna, nem felelnek meg a valóságnak. Felhivatalosan konstatálják, hogy a bizottság megállapodása egyértelmű volt. Ilyenképpen tehát a kilences bizottságban semmiféle szakításra sor nem kerülhetett. A határozat megfelel egyúttal azoknak az intencióknak is, melyeket Tisza István gróf tegnapi nyilatkozatában kifejtett. A deszignált miniszterelnök óhaja az, hogy a párt elé kerüljenek úgy az eredeti szöveg, mint a tervbe vett módosítások. Az anyag teljes ismeretében kéri Tisza István gróf a szabadelvűpárt határozatát. Ennek a határozatnak semmiféle előzetes bizottsági döntéssel nem prejudikálnak s a kormányzó párt ilyképpen teljes szabadságban, minden előzetes lekötöttség nélkül fogja meghozhatni megállapodását. A pártkonferencián lesz módjában ilyenképpen véleményüket előadni azoknak is, a kik netalán nem értenének egyet az alkotandó párt-és kormányprogrammal.

A szabadelvűpárt értekezlete.

Budapest, október 28. (A „Torontál“ eredeti táv.) A szabadelvűpárt mai értekezletét, amely nagy horderejű mozzanata lesz a hónapok óta húzódozó válságnak, minden körben rendkívüli érdeklődéssel várják. Az értekezleten előreláthatólag fel fog szólni a programkészítő-bizottságnak valamennyi tagja s éppen ezért a mai értekezleten döntés nem történik s határozatot csak a holnapi folytatálagos értekezleten hoznak.

A volt nemzetipártiak állásfoglalása.

Budapest, október 28. (A „Torontál“ eredeti táv.) Politikai körökben különböző hírek vannak elterjedve a volt nemzetipártiak állásfoglalásáról. Az egyik verzió szerint Apponyi néhányad magával kilépne a pártból, míg a másik — valószínűbb verzió szerint — módot fognak találni a párt-egység megtartására.

Az új kormány.

Budapest, október 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az új kormány miniszteri listája hír szerint a következő lenne: Miniszterelnök és belügy: Tisza István gróf, pénzügy: Lukács László, honvédelem: Kolossváry Dezső, kereskedelem: Hieronymi Károly, vallás- és közoktatásügy: Berzeviczy Albert, földmívelésügy: Széchenyi Imre gróf, király személye körüli: Széchenyi Gyula gróf, horvát miniszter: Cseh Ervin. Az igazságügyre nézve még nincs jelölt. Az államtitkárok sorában belügyinek Kristóffy t, kereskedelemügyinek Vöröss Lászlót emlegetik.

Frigyes főherceg vadászatai

Budapest, október 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Pécsről jelentik, Frigyes főherceg és családja most a köriserdei vadászlatban tartózkodnak s a főhercegi uradalomban nagy vadászatok folynak. A vadászatokon részt vesznek Frigyes főherceg és neje, Salm hercegné,

Henriette főhercegnő, Croy és Salm hercegek, Pronay báró kamarás, Jilly Viktor főszolgabíró és Nemegei Ákos uradalmi igazgató. Az eddigi vadászatok igen jól sikerültek.

Bánffy Dezső hatvan éves.

Budapest, október 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bánffy Dezső báró ma ünnepelte születésének hatvanadik évfordulóját. Ebből az alkalomból Perczel Münnich és Vojnich képviselők vezetésével mintegy 80 szabadelvűpárti képviselő tisztelgett Bánffy Dezső bárónál s kifejezte jókívánságait, amit Bánffy meghatottan köszönt meg. A tisztelgés alatt politikáról nem esett szó.

Fadrusz János temetése.

Budapest október 28. (A „Torontál“ eredeti táv.) Fadrusz Jánost ma délután 3 órakor temették el öríasi részvét mellett, naphegyi villájából. A temetésen megjelentek a politikai, művész- és író-világ kitünőségei. A gyászmenet az Erzsébet-hidon, a Kossuth Lajos-utcán és a Kerepesi-uton végig vonult a Kerepesi-úti temetőbe s itt helyezték el a főváros által adományozott diszszirhelyen örök nyugalomra.

Az orosz külügyminiszter Párisban.

Budapest, október 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból táviratozzák: Lamsdorf gróf orosz külügyminiszter ma Párisba érkezett. A külügyminisztert megérkezése után nyomban fogadta Loubet köztársasági elnök, a kinek Lamsdorf állítólag átadta az orosz cár kéziratát. Lamsdorf gróf holnap Delcassé francia külügyminiszterrel Versaillesbe megy. Az orosz külügyminiszter szombatig marad Párisban.

Szerelmi dráma.

Budapest, október 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Kaposvárról jelentik, ott tegnapi délután este Kócsa János 44-ik gyalogezredbeli katonát kedvese megtámadta s revolverrel ötször rálőtt. A lövések közül négy találta a bakát, de azért egyik sebe sem életveszélyes. A leányt, ki azért lövöldözött kedvesére, mert az hűtlen lett hozzá, letartóztatták, a bakát pedig a katonai kórházban ápolják.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. október 28.

A készárutízet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilős	50 kilogr. ára		kilős	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	7.50	7.65	80	7.85	8.—
Pestvidéki új	76	7.40	7.55	80	7.75	7.90
Bánsági új	76	7.45	7.60	80	0.—	0.—
Bácskai új	76	7.55	7.70	80	0.—	0.—
Rozs új elsőrendű			70—75		6.20	6.30
„ másodikrendű					6.10	6.20
Árpa „ takarmány			60—62		5.50	5.70
„ „ égetni való			62—64		5.40	5.50
„ „ sörfőzésre való			64—66		0.—	0.—
Zab „			39—41		5.55	5.70
Tengeri ó „ bánsági					6.05	6.10
„ „ mánsémi					6.15	6.25

Határidő-üzlet.

Budapest, október 28. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsdén az árak kissé csökkentek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.58 — —
Buza (áprilisra 1904.)	7.68 — —
Tengeri (májusra 1904.)	5.30 — —
Zab (októberre)	5.39 — —
Rozs (októberre)	6.26 — —

153.769/903.

Magyar királyi államvasutak.

H i r d e t m é n y.

A magyar királyi államvasutak kezelése alatti bihari helyi érdekű vasut árudijszabásában megyei és községi utak építésére rendelt terméskő és kavics szállítására vonatkozólag fenálló II. kivételes díjszabás folyó évi november hó 30-ikával hatályon kívül helyeztetik.

Budapest, 1903. október havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 23 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Pancsovai főszolgabírószágtól.

5523. szám. 1903.

855—2.1

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett dolovai községi segédjegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állással 800 korona évi fizetés és 120 kor. lakbér élvezete van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a pancsovai járás főszolgabírószághoz folyó évi október hó 31-ig küldjék be.

A választás folyó évi november hó 9-én fog Dolova községhezánál megejtetni.

Pancsován, 1903. évi október hó 20-án.

Dr. Gyertyánffy,
főszolgabíró.

154 899/903 szám.

Magy. kir. államvasutak.

H i r d e t m é n y.

A legközelebb megnyitandó halas—bácsalmás—rigyicai h. é. vasuton életbelépő menetrend és ezzel kapcsolatos menetrend változás a baja—zombor—ujvidéki h. é. vasut-vonalon.

A halas—bácsalmás—rigyicai h. é. vasut-vonalon a megnyitás napjától kezdve a vonatok az alábbi menetrend szerint fognak közlekedni. A kis-kun-halás—rigyicai irányban az első vonat Kis-Kun-Halásról reggel 4 órakor indul és Rigyicára reggel 7 óra 47 perckor érkezik, a második vonat Kis-Kun-Halásról d. e. 11 óra 50 perckor indul és Rigyicára d. u. 4 óra 56 perckor érkezik.

Az ellenkező irányban az első vonat Rigyicáról d. e. 9 óra 40 perckor indul és Kis-Kun-Halásra d. u. 2 óra 46 perckor érkezik, a második vonat Rigyicáról d. u. 5 óra 40 perckor indul és Kis-Kun-Halásra éjjel 10 óra 36 perckor érkezik.

Azonkívül Kis-Kun-Halás és Bács-Álmás között mindkét irányban még egy-egy harmadik vonat is fog közlekedni, e vonat Kis-Kun-Halásról este 7 órakor indul és Bács-Álmásra este 9 óra 15 perckor érkezik, az ellenirányu vonat pedig Bács-Álmásról éjjel 3 óra 44 perckor indul és Kis-Kun-Halásra reggel 5 óra 54 perckor érkezik.

Ugyancsak a nevezett h. é. vasut megnyitása napjától kezdve a baja—zombor—ujvidéki h. é. vasuton Zombor és Rigyica között mindkét irányban egy-egy új vonat helyeztetik forgalomba.

E vonat Rigyicáról csatlakozólag a Kis-Kun-Halás felől érkező vonathoz reggel 8 óra 17 perckor indul és Zomborra d. e. 9 óra 20 perckor érkezik, az ellenirányu vonat pedig Zomborból d. u. 12 óra 50 perckor indul és Rigyicára d. u. 1 óra 55 perckor érkezik.

A részletes menetrendre nézve az állomásokon kifüggesztett hirdetmények nyújtanak bővebb felvilágosítást.

Budapest, 1903. október 17.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

**Ingyen és bérmentve kap mindenki, ki
asthmában**
(légszorulás) szenved, a törvényesen védett Eck-
féle asthma-táblácskából próbára. Csak cím
megadása szükséges **Eck M., higienikus
készítmények gyára Oberursel-
Frankfurt a.M.**
(853-1.1)

A nagybecskereki kir. ügyészségtől.

4484. ki. szám 1903.

854-3.1

Árlejtési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. ügyészség fel-
ügyelete alatt álló nagybecskereki kir.
törvényszéki és a hatósága területén levő
törökbecsei és módosi kir. járásbírói
fogházakban letartóztatottak élelmezésének
az 1904. évre (esetleg 3 évi időtartamra)
leendő biztosítása iránt a nagybecskereki
kir. ügyészségi irodában *folyó évi november
hó 9-ik napján délelőtt 9 órakor nyilvános,
kizárólag zárt ajánlati versenytárgyalás fog
tartatni.*

Miről vállalkozni szándékoznak azzal
értesítettek, hogy az 1 koronás bélyeggel
ellátott zárt írásbeli ajánlatok *folyó évi
november hó 9-ik napjának délelőtt 9 órájáig* ezen
kir. ügyészség vezetőjénél nyújtandók be.

*Később érkező zárt ajánlatok figyelembe
vétni nem fognak.*

Az ajánlatok a kir. törvényszéki és a
kir. járásbírói fogházakban letartóz-
tatottak élelmezésére teendők.

A m. kir. igazságügyminiszterium
számvevősege által a kikiáltási ár a piaci
árjegyzékek alapján rendes étadagra nézve,
vagyis egy adag főtt étel, 56 dekagramm
fekete kenyérrrel együtt és pedig a főtt étel
21 fillér, 56 dekagramm fekete kenyér 13
fillér, összesen 34 fillérben állapított meg
s így a bőjti (112 dekagramm) kenyéradag
kikiáltási ára 26 fillér.

A betegek részére kiszolgáltató
étkekre nézve a számvevőleg megállapított
kikiáltási árakhoz viszonyított százalék le-
engedés mennyisége kitüntető.

A bánatpénz összege 700 koronában
állapították meg, mely készpénzben vagy
állami értékpapirokban, vagy az állam
által óvadékképesnek elismert értékpapirok-
ban az ajánlatokhoz melléklendő; meg-
jegyeztetvén, hogy még le nem bonyolított
más hasonló vállalatoknak letéltben levő
biztosítéka, illetőleg az arra való hivatkozás
az előirt bánatpénzt *nem* pótolhatja.

A kir. ügyészség által nem ismert
vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk
iránt magukat a zárt ajánlathoz mellék-
lendő hatósági bizonyítvánnyal igazolni
tartoznak.

A beteg étadagok kikiáltási áraitól,
valamint a részletes árlejtési feltételekről
a nagybecskereki kir. törvényszéki fogház
irodájában bármely időben értesítés sze-
rezhető s az árverési feltételek ismerete,
valamint az, hogy ajánlattevő magát azok-
nak aláveti, az írásbeli ajánlatokban kife-
jezetten megemlítendő.

Nagybecskereken, 1903. évi október
hó 25-én.

Wiedorn Adolf,
kir. ügyész.

Nagybecskerek

Telefonszám 45.

Szén és pirszén (coaks) nagyban.

Aninai fűtőszén, mely a porosz a enet teljesen
pótolja, és pedig darabos és kockaszén, továbbá gyári
szén kazánfűtésre és mosott kovácszén, végül első minő-
ségi légszesz- és bányakösz kapható, azonban csak teljes vasuti kocsirakományokban
Torontálmegye bármely vasuti állomására szállítva.

A feltételeket közli:

Steinitzer Géza,
szénnagykereskedő.

(843-15.4)

Törökkanizsai járás főszolgabírájától.

5300. sz. V. 1903.

852-2.2

Pályázati hirdetmény.

Szöreg községben megüresedett s
évi 240 korona fizetéssel, valamint a község
által határozatilag megállapított látogatási
díjakkal egybekötött községi szülésznői
állás betöltése céljából ezennel pályázatot
hirdetvén.

Felhívom mindazon okleveles szülész-
nöket, akik ezen állást elnyerni óhajtják,
miserint kellőleg felszerelt pályázati kér-
vényeiket hozzám folyó évi december hó
1-ig benyújtsák.

Törökkanizsán, 1903. október hó 23.

Tallán,
főszolgabíró.

5399/1903. sz.

851-3.2

Pályázati hirdetmény.

Törökbecse községben lemondás
folytán üresedésbe jött segédjegyzői állásra
ezennel pályázatot hirdetek, felhívom a
pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen
felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi no-
vember hó 20-áig nyújtsák be, mert a
később érkező folyamodványok figyelembe
vétni nem fognak.

Javadalmazás:

1200 korona évi fizetés.

Törökbecse, 1903. október hó 25-én.

Horváth Zoltán,
főszolgabíró.

Pénzt, sok pénzt,

h a v o n k é n t 1000 koronáig kereshet
mindenki tisztességesen minden szak-
ismeret nélkül.

Küldje be címét E 978 jellege alatt
a következő címre: **Annoncen-Ab-
teilung des „Merkur“ Mannheim,**
Meerfeldstrasse. (774-52.26)

5731. közig. sz. 1903.

856-3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye antalfalvai járásába
kebelezett Torontálvásárhely községi
rendszeresített állatorvosi állásra pályázatot
hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen
állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket
és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizo-
nyítványokkal felszerelt kérvényüket folyó
évi november hó 20-ig annál inkább adják
be mert a később érkezők figyelembe
vétni nem fognak.

Az állás következő javadalmazással
van egybekötve:

- évi 600 korona készpénzfizetés;
- községben kívüli hivatalos kiküldetés
alkalmával 2 korona napi díj;
- huszemléért megillető vizsgálati díj;
- látogatási díj nappal 20 fillér, éjjel
40 fillér.

Az állatorvos köteles úgy a helyi, mint
országos vásáron szakértőként díjtalanul
működni; amennyiben pedig ezen község
körállatorvosi székhelyül jelöltetnék ki, a
megválasztott ezen állást elfogadni és a
teendőket módosított díjazással teljesíteni
tartozik.

Antalfalván, 1903. október 16-án.

Lowieser,
főszolgabíró.

141545. sz. 1903. A/III.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a m. kir. államvasutak
vonalain, illetve műhelyeiben 1904. évben, esetleg
1905. és 1906. években szükséges köteláru anya-
gok szállítására ezennel nyilvános pályázatot
hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat és
azok egy évi mennyiségét feltüntető ajánlati űrlap,
valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlat-
tételnél kötelező, részletes módokat tartal-
mazó ajánlati felhívás valamennyi hazai és horvát-
szlavonországi kereskedelmi és iparkamaránál
megtekinthető és az alulírott igazgatóság „Anyag
és leltár beszerzési szakosztály”-ánál (Budapest,
VI., Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 48. ajtószám
alatt) díjtalanul kapható.

Az előirt módon kiállított, ivenkint egy
koronás magyar királyi okmánybélyeggel ellátott
ajánlatok, az ivenkint 30 filléres magyar királyi
okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati fel-
hívással együtt, lepecsételve legkésőbb *folyó
évi november hó 5-ikének déli 12 órájáig* a fentemlített
szakosztálynál benyújtandók, vagy posta útján
odaküldendők.

Az ajánlat borítéka e felirással látandó el:
„Ajánlat 141545/903. számhoz.”

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek
egy évi értékének 5%-ka, legkésőbb folyó évi
november hó 4-ének déli 12 órájáig a magyar
királyi államvasutak budapesti központi főpénz-
táránál, akár készpénzben, akár állami letétekre
alkalmas értékpapirokban leteendő.

Budapest, 1903. évi október hóban.

(3.3)

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés fele-
leges, a dohányzó egy-
szer veszi és többé
mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

560-x.34

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.